

PRÁVO NA TRVALÝ POBYT PODĽA DOHODY O VYSTÚPENÍ

Základné pravidlá dohody o vystúpení

V dohode o vystúpení sa oprávneným osobám poskytuje nový pobytový status, konkrétne status oprávnenej osoby podľa dohody o vystúpení.

Tento pobytový status následne priznáva právo na pobyt v hostiteľskom štáte spolu s viacerými súvisiacimi právami. Právo na pobyt nie je časovo obmedzené a oprávnené osoby podľa dohody o vystúpení si ho zachovávajú dovtedy, kým naďalej spĺňajú príslušné podmienky spojené s právom na pobyt.

Počas celého pobytu v hostiteľskom štáte zostáva pobytový status rovnaký, ale práva, ktoré z neho vyplývajú, sa môžu časom zlepšiť.

Táto zásada „*jedného pobytového statusu s dynamicky sa vyvíjajúcimi právami*“ sa uplatňuje vo všetkých členských štátoch bez ohľadu na to, či umožnili oprávneným osobám podľa dohody o vystúpení pobyt bez toho, aby museli požiadať o nový pobytový status¹, alebo vyžadovali, aby oprávnené osoby podľa dohody o vystúpení požiadali v určitej lehote² o nový pobytový status.

Právnym zdrojom nového pobytového statusu a všetkých súvisiacich práv je samotná dohoda o vystúpení, a nie doklad o pobyte vydaný na základe dohody o vystúpení (hoci získanie statusu oprávnenej osoby na základe dohody mohlo byť podmienené podaním žiadosti v stanovenej lehote). Zatiaľ čo členské štáty môžu uložiť oprávneným osobám podľa dohody o vystúpení povinnosť požiadať o takéto doklady o pobyte, doklady o pobyte sú len dôkazom existencie východiskového pobytového statusu.³

Inými slovami, oprávnené osoby podľa dohody o vystúpení nemajú právo na pobyt v hostiteľskom štáte, pretože sú držiteľmi dokladu o pobyte vydaného na základe dohody o vystúpení. V rovnakom duchu ne strácajú právo na pobyt v hostiteľskom štáte, ak sa platnosť ich povolenia na pobyt skončí alebo sa doklad stratí.

To isté platí pre všetky ostatné práva vyplývajúce z práva na pobyt, ako napr. právo na prácu. Súvisiace práva nemôžu byť podmienené predložením platného povolenia na pobyt. Bez platného povolenia na pobyt však oprávnené osoby podľa dohody o vystúpení musia poskytnúť alternatívny dôkaz preukazujúci ich pobytový status a všetky práva, ktoré z neho vyplývajú.

Právo na trvalý pobyt podľa dohody o vystúpení

Oprávnené osoby podľa dohody o vystúpení, ktoré majú súlade s právom Únie oprávnený pobyt v hostiteľskom štáte počas nepretržitého obdobia piatich rokov, získajú právo na trvalý pobyt v tomto štáte.

¹ Bulharsko, Česko, Nemecko, Estónsko, Írsko, Grécko, Španielsko, Chorvátsko, Taliansko, Cyprus, Litva, Poľsko, Portugalsko a Slovensko.

² Belgicko, Dánsko, Francúzsko, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Malta, Holandsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovinsko, Fínsko a Švédsko.

³ V EÚ sú doklady o pobyte podľa dohody o vystúpení fyzickými dokladmi, ktoré sa vydávajú s minimálnou platnosťou päť rokov a maximálnou platnosťou desať rokov z dôvodov bezpečnosti dokladov.

V súlade so zásadou „jedného pobytového statusu s dynamicky sa vyvíjajúcimi právami“ a tým, že všetky práva vyplývajú z dohody o vystúpení, oprávnené osoby podľa dohody o vystúpení získajú právo na trvalý pobyt v hostiteľskom štáte automatickým uplatňovaním dohody o vystúpení, hneď ako splnia príslušné podmienky.

Právo na trvalý pobyt nadobúdajú s účinnosťou od okamihu, keď im ho dohoda o vystúpení priznáva, a nie od okamihu, keď im bol vydaný doklad o pobyte preukazujúci ich právo na trvalý pobyt, čo môže byť neskôr.

V rovnakom duchu nestrácajú právo na pobyt v hostiteľskom štáte len preto, že pred uplynutím platnosti ich predchádzajúceho povolenia na pobyt nepožiadali o doklad o pobyte preukazujúci ich právo na trvalý pobyt.

Doklady o pobyte preukazujúce právo na trvalý pobyt sa vydávajú na základe žiadosti a je na oprávnených osobách podľa dohody o vystúpení, aby poskytli požadované podporné doklady. Žiadosť o doklad o pobyte preukazujúci právo na trvalý pobyt možno podať od okamihu nadobudnutia práva na trvalý pobyt.

Hostiteľský štát vydá doklad o pobyte po overení, že podmienky boli skutočne splnené. Na tento účel môže hostiteľský štát overiť, či žiadateľ strávil päť rokov nepretržitého pobytu v súlade s podmienkami pobytu (trvanie a zákonnosť) v hostiteľskom štáte.

Hostiteľský štát však môže od oprávnených osôb podľa dohody o vystúpení požadovať, aby boli držiteľmi platného povolenia na pobyt, a uložiť administratívne sankcie tým, ktorí si neplnia svoju povinnosť podľa vnútroštátnych právnych predpisov včas požiadať o doklad o pobyte alebo ho obnoviť. Takéto sankcie musia byť primerané, nediskriminačné, účinné a nesmú zahŕňať žiadne obmedzenia samotného práva na pobyt.

Osoby, ktoré majú právo na trvalý pobyt, ale nie sú držiteľmi dokladu o pobyte, ktorý toto právo potvrdzuje

Vďaka zásade „jedného pobytového statusu s dynamicky sa vyvíjajúcimi právami“ sa oprávnené osoby podľa dohody o vystúpení môžu niekedy ocitnúť v situácii, keď získali právo na trvalý pobyt v hostiteľskom štáte, ale nemajú doklad o pobyte, ktorý by toto právo potvrdzoval.

Nejde o nezvyčajnú situáciu a členské štáty majú skúsenosti s jej riešením, pokiaľ ide o migrujúcich občanov EÚ podľa právnych predpisov EÚ o voľnom pohybe občanov EÚ.

Väčšina práv spojených so statusom oprávnenej osoby podľa dohody o vystúpení nezávisí od toho, či má oprávnená osoba právo na dočasný alebo trvalý pobyt.

Právo na trvalý pobyt na základe dohody o vystúpení je relevantné vo vzťahu k:

- a) povoleným obdobiam neprítomnosti v hostiteľskom štáte;
- b) prístupu k študentským grantom a študentským pôžičkám pre ekonomicky neaktívne oprávnené osoby podľa dohody o vystúpení;
- c) aspektom proporcionality pri obmedzení statusu oprávnenej osoby podľa dohody o vystúpení z dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti;
- d) otázke, či sa na rodinných príslušníkov štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva vzťahujú podmienky pobytu a
- e) pobytu ekonomicky neaktívnych oprávnených osôb podľa dohody o vystúpení.

Vo všeobecnosti treba jasne rozlišovať medzi právnou existenciou práva a prístupom k nemu v praxi.

Ak k takejto „desynchronizácii“ dôjde, orgány hostiteľského štátu nemôžu odmietnuť uznať právo na trvalý pobyt a všetky z neho vyplývajúce práva len preto, že oprávnená osoba podľa dohody o vystúpení nepredložila doklad o pobyte potvrdzujúci existenciu práva na trvalý pobyt.

V takejto situácii je na oprávnenej osobe podľa dohody o vystúpení, aby poskytla alternatívny dôkaz o tom, že má právo na trvalý pobyt. V tejto súvislosti môže predloženie dokladu o pobyte, ktorého platnosť uplynula, prispieť k doplneniu iných dokladov. Tento postup môže byť funkčne rovnocenný s postupom podávania žiadostí o doklad o trvalom pobyte a môže vyvrcholiť vydaním takéhoto dokladu o pobyte.

Na druhej strane bude snaha využiť právo na pobyt bez platného povolenia na pobyt (*či už trvalého alebo dočasného*) náročnejšia, ak sa tieto práva majú uplatniť vo vzťahu k tretím stranám, ako sú zamestnávateľia.

Na rozdiel od orgánov hostiteľského štátu tretie strany vo všeobecnosti nebudú schopné určiť či osoba, ktorá nepredloží platné povolenie na pobyt, je naďalej oprávnenou osobou podľa dohody o vystúpení. Tretie strany môžu požadovať od osôb, ktoré tvrdia, že sú oprávnenými osobami podľa dohody o vystúpení, aby predložili platné povolenie na pobyt vydané na základe dohody o vystúpení.

Tým nie sú dotknuté akékoľvek alternatívy, ktoré môže hostiteľský štát zaviesť na pomoc tretím stranám v takýchto situáciách, ako je napríklad proces overovania na účely kontroly statusu u imigračného orgánu.

Viac informácií o dohode o vystúpení sa nachádza v [Oznámenie Komisie – Usmernenie týkajúce sa Dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, Druhá časť – Práva občanov](#) (C/2020/2939, Ú. v. EÚ C 173, 30.5.2020, s. 1), ktoré tento dokument dopĺňa bez jeho zmeny.

Pravidlá týkajúce sa práva trvalého pobytu sú uvedené v oddiele 2.3 usmernenia.